

jorden på åben mark ved stranden og hverken kan leve eller dø. – Men tjørnene stiller dog hvert år i brudedragt, overdådigt blomstrende som en hvid åbenbaring, en udfordring til alle håbforladte snedriver! *Johannes V. Jensen* (2). Tjørnens blomstring i juni er en skønhedsåbenbaring *Sofus Franck* (3). Hvidtjørnens rødprykkede kniplingspynt *Sophus Bauditz* (4).

Rødtjørnen kuplede sig i den evigt drivende regn som et stort koralrev på havbunden, et væld af rød dejlighed, der nærrede sig af det våde ... rødtjørn stod som et blussende quand mème i villahaverne *Johs. V. Jensen* (5). Blomsterne havde en egen rosafarve, dyb og sød, men ikke glat. Farven syntes ligesom kornet og ujævn, som den der skabes, når en dyngge melis gydes over med en rød frugtsaft og suger den op, eller som en slags vinpastiller eller som hindbærskum *Ellen Raae* (6); dette rødviolette ligesom med en anelse af hvidt overtrukne syltetøjsskum [fra hindbær] har ... nøjagtig samme farve som rødtjørnens blomsterklynger *Knud Poulsen* (6b).

Sorte tjørnehække hegner husene · med node-tegn i tågen og med stemmer · i blæst og regn, fint syngende, fjernt susende · om perleknopper, som de torne gemmer – · blomster med blodstænk – duften er berusende *Valdemar Rørdam* (7). Nu blomstrer slettens tjørne · i fine hvide klær, · et brus af musseliner, · det bølger om mig her, · som kun et brudefærd · med himlens baldakiner *Hans Ahlmann* (8). Tjørne, der blomstrer sødt, i lune solstille kroge *Birte Arnbak* (9); se de hvide tjørne: · kyske, dugbestænkede trods solens hede kys *Thorkil Barfod* (10). Tjørnen vandrer med blomsterne · igennem de lyse nætter *Hans Ahlmann* (8), hvidtjørnen lyser juninattebleg · og vidner hvidt, at også denne vej · er dog en sidevej til Mælkevejen *Piet Hein* (11) – og jeg river nogle blomster · af den hvide, våde hæk, · for at bære dine farver · snar og tornet, øm og kæk *Sophus Clausen* (12).

Tjørnebærrene gløde · som hang en zigeunerskat · i buskens viltre hår *Viggo Stuckenborg* (13); et for et, · et for et, · drypper den de blodrøde bær · ned i den hvide sne *J. P. Jacobsen*, *En Arabesk* (1868). – Blomsterhjerter · rødtjørns-kviste · pynter somrens vinterkiste *Harald H. Lund* (14).

Valdemar Rørdam, Tjørn (15); *P. N. Bondesen*, Rødtjørn (16).

'Tjørn' og 'torn' nævnes over hundrede gange i dansk salmedigtning 1528ff, navnlig af Kingo og oftest i forbindelse med Jesu tornekrone (ca.

40 % af forekomsterne) modgangens tjørne (35 %) og som symbol på synden (17).

LITTERATUR: (1) 213 53; (2) 433e 8; (3) 259 2, 65; (4) 51c 107; (5) 433c 33; (6) 735 12; (6b) 730b 74; (7) 789s 27; (8) 9d 30,42; (9) 39c 17; (10) 48g 49; (11) 361d 30; (12) 131 16; (13) 868c 127 jf. 133; (14) 561b 31; (15) 65 17/1 1926; (16) 87 13f; (17) 754b 71f, 203–11.

Røn, *Sorbus*

ALMINDELIG RØN, *Sorbus aucuparia*, er alm. vildtvoksende og hyppigt plantet – i skove og krat, alléer, haver, hegn, lystanlæg; et lille træ med uligefinnede blade, hvide stærktlugtende blomster i store halvskærmformede toppe og iøjnefaldende højrøde frugter (»bær«).

I skoven en spæd lillesøster, på vejen en lidt halvfræk, koket kusine *Villy E. Risør* (1).

Røn 1475ff (røne), fællesnordisk, oldn. reynir, beslægtet med farveordet rød, muligvis til lap-pisk raudna (røn) med betydningen vammelt-lugtende, eller til rune = hemmeligt magisk tegn, jf. alrune bd. 4, idet rønnetræ kan være brugt til runestave, træet blev tillagt mange overnaturlige kræfter. I mange stednavne: Røn-bjerg 1347ff Ginding herred, Rønsodde 1509 Vejle amt, Rønbjerg 1600-t ff flere steder i Jylland, Røntvne Vendsyssel, m.fl., i en række andre stednavne kan forleddet ikke med sikkerhed henføres til rønnen.

Majrøn o. 1700; Falster, Møn, afskårne grene bruges til pynt på majstangen o.a.; *mannerøn* o. 1700, *maretræ* Lolland 1800-t, *marne* 1875ff Lolland er påvirket af navne til mistelten (s. 330), begge planter anvendes mod mareridt. *Fuglebær* 1793ff, SSlesvig, Sønderjylland, ædes af fugle og benyttes til fuglefangst jf. *donebær* og *kramsfuglebær* o. 1875, *fuglefængerrøn* Bornholm 1882, se nedenfor; *rønnemaj* 1875ff; Lolland, MSjælland, *majgrønt* 1875ff, Lolland.

Fragment af tragtbæger fra Ertebølletiden skåret af røn. Nationalmuseet. Overfor: Dyrehave-tjørne, forneden fuldstændig afgnavede så højt hjortene kan række. (es).